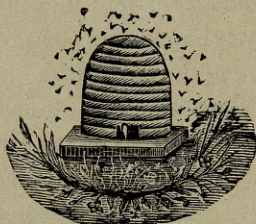

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАН ОРГАН ЗА СРПСКЕ ПЧЕЛАРЕ

ЗАШТИТНИК ЛИСТУ:

Његова Светост Патријарах српски
Георгије Бранковић

ГЛАВНИ УРЕДНИК:

Јован Живановић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

Иван Машциревић

Бр. 6.

Изази једанпут ме-
сечноЦена је листу на годину
2 ф. или 5 дин.Година
II.

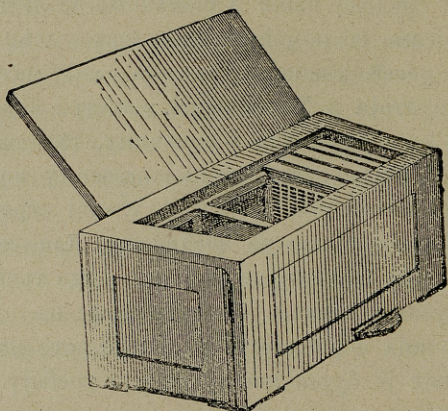
Ханеманова решетка у американци.

1. броју „Hrvatske pčele“ пише Вилко Лавогер О „Hanemanovoj pregradi u džirzonci“. Он говори против Ханеманових решетака и то у американци. Види се, да пчелари са американкама. Он говори да Ханеманове решетке немају мјеста ни у које доба године у американци и вели да то говори из искуства и желио би да чује друге пчеларе што мисле о томе. Али ја читам између редова његова чланка да је њему познато и моје мишљење, које сам ја које гдје исказао, само што је он то друкчије схватио него што сам ја то изложио. Госп. Лавогер пчелари са мојом американком, као што се јасно види из његова чланка и он вели да Ханеманова решетка више штете наноси него добра и не треба је метати у американку ни у које доба године. Ја из тога видим да г. Лавогер нема довољно искуства о мојој американци. Добра је је страна моје американке што у њој врло добро пчеле презиме.

А презиме добро за то, што је лето на дугачкој страни, што оквир сјеченице ударају на лето, те ваздух може више да улази и да се шири по кошници. Ваздуха дакле требају пчеле доста зими. Никад пчеле не презиме тако добро у американци, која има на узаној страни лето, јер се ваздух не може да шири по целој кошници будући да се одмах одбије од првога оквира, који стоји пљоштимице код лета. Моја је дакле американка шта се тиче презимљења куд и камо боља од других кошница са покретним саћем. Будући да је лето мојој американци на дугачкој страни, то се у њој врло брзо шири легло, матица у њој више нанесе јаја и брже се друштво умножи. То је особито добро у прољеће, кад треба друштва да ојачају те да могу достојно употребити багрену, липу и јесењу пашу. Никада не може се легло тако брзо ширити по американци, која има лето на узаној страни, нити се дакле могу друштва тако брзо оснажити и појачати као у американци мојој, која има лето на дугачкој страни. У американци која има на узаној страни лето, остраг је хладовиније и матица не ће тако лако да прелази преко оквира остраг, а у мојој је американци лето на дугачкој страни, зато је у њој и већа топлина, те се већма и легло шири. А друго матица носи јаја ближе лету, а мојој је американци лето на дугачкој страни, те се и легло с једне и с друге стране лета шири, што у американци, која има на узаној страни лето, не може бити случај, него легло се од лета полако остраг шири. Моја дакле американка има двије врло добре стране: прво што друштво у њој врло добро презими, а друго што се друштво врло брзо шири, размножава и јача. Кад дакле удари главна паша, друштво ће у мојој американци бити кадро да употреби достојно главну пашу, јер је ојачало и оснажило се. А да су се друштва оснажила брзо, чини врло много положај лета на мојој американци. Али сад је питање каква је је главна паша? Може главна паша бити мршава, може бити у средњу руку, а може бити и врло бујна и издашна. Ако је паша сасвијем мршава, онда ће пчеле сасвијем мало сабрати нектара или скоро ништа и матица ће у такој прилици престати размножавати друштво. Шта излази из тога? Излази да би било неупутно за вријеме тако мршаве паше метати Ханеманове решетке у американке, јер заиста у том случају била би Ханеманова решетка на зло, а никако на добро. Пчеле би још мање меда сабрале провлачећи се кроз Ханеманову решетку. А

није у том случају Ханеманова решетка ни потребна, јер матица инстинктивно престане и носити јаја, кад сасвијем нема ништа паше. Дакле у таком случају Ханеманова је решетка сасвијем излишна, а к томе још и штетна. Ако је пак паша врло бујна и особито издашна, онда пчеле с таквом журбом и напрезањем унашају мед у ћелице, да матица нема гдје носити јаја. Пчеле у овом случају прехитре матицу, јер непрестано улијећу теретне у кошницу, тако да је немогуће матици снјети које јаје у ћелицу. И у таком случају било би непаметно метати Ханеманову решетку у американку, која би само сметала пчелама при унашању нектара у американку. Али нијесу сваке године бујне паше, а нијесу увијек ни сасвијем мршаве, него гдјекоје је године паша у средњу руку и кад је таква паша, онда је тешко удесити равнотежу између матице и пчела. Кад је паша у средњу руку, онда пчеле прилично сабирају нектар, али не толико да би могле матици стати на пут да не умножава сувише друштво. Матица види да друштво унаша мед зато она с већим напором носи јаја, јер је и пчеле лијепо хране млијечем што утјече на њен јајњак, да више и више носи јаја. Пчеле кад је паша у сред-

њу руку не могу да прехитре матицу у ношењу јаја. Матица у том случају налаже по свему саћу, и пчеле сав мед, што га нанесу у кошницу, употребе на прихрањивање уљева. Кошнице пак, које смо удесили за сабирање меда, не смију имати много легла, јер то гута силан мед. Пчеле потроше сав мед на прихрањивање уљева и друштво се преко својих граница умножи на штету меда. А сувише јака друштва не могу ни сабрати толико меда колико саберу умјерено јака друштва. У сувише јаким друштвима попусти од велике врућине у кошници и вредноћа и воља за рад, те пред кошницама у боблијама пчеле лењују. Матица дакле, кад је у средњу руку паша, прехитри пчеле, и у кошници буде само легло, а врло мало меда. Кад је дакле паша у средњу руку, онда има нешто нектара у биљкама

и кад би пчелар стао на пут матици да не носи онолико много јаја, добио би он и приличну количину меда. Ако пак не буде пчелар ништа радио, него ако буде оставио пчелама и матици на вољу, онда ће увијек бити при средњој паши сувише легла и друштва, а ништа или врло мало меда. Убијање је матица при великим пчелињацима немогуће, а ако паша пада у јесен, онда се матице не смију ни убијати. Дакле ништа друго не остаје него да се матица одијели од медишта Ханемановом решетком. У мојој је американци тако удешена Ханеманова решетка, да се пчеле не провлаче двапут кроз Ханеманову решетку него само једанпут, па кад излазе из кошнице, онда излазе на друго лето. Види слику. Па кад се пчеле навикну и кад је плодиште пуно легла и меда, онда неке пчеле и директ улазе на лето у медиште, те се ни једанпут не провлаче кроз Ханеманову решетку. Дакле при средњој паши Ханеманова је решетка од велике користи, јер само се помоћу њеном може доћи до више меда, особито при јесењој паши, гдје се не смију матице убијати. Ствар дакле тако стоји и Ханеманове решетке имају своју вриједност, само кад се метну онда у кошницу, кад треба да се метну, и да се метну онако, како су намештене у мојој американци. На мојој американци има лето и на узаној страни. То је лето затворено кад су кошнице на пчелињаку. Али кад се кошнице пренашају на бољу и то бујнију пашу, онда треба пчелар лето да отвори на узаној страни, јер тако може на одређеном простору више кошница поређати него кад је лето на дугачкој страни. А друго кад је бујна паша, онда не требају нам Ханеманове решетке, те онда могу пчеле и на лето на узаној страни излијетати.

Глав. уредник.

Како можемо умножавати број кошница са пчелама?

Ваки почетник зна, да се кошнице умножавају ројевима. Зна се да то могу бити природни или вештачки ројеви. Али и осим ројева можемо ми још на један лак и врло јестин начин доћи до већег броја кошница и тиме повећавати пчелињак.

С јесени кад престане паша, онда већина пчелара, који пчеларе са простим плетарама, убијају кошнице т. ј. гупше пчеле и ваде из кошница саће с медом. Наши прости пчелари особито сељаци одреде извештан број кошница за преседе, а друге погупше са сумпором или димом и онда сипају воштину заједно са медом и пчелама у буре где то све измуљају. Пчелари старога кова препоручују баш да се пчеле убију и измуљају са медом и воштином као што каже и Аврам Максимовић у своме пчелару: „Уби ти њи (т. ј. пчеле) у меду, пак продај их с медом заједно, нека ти и мртве полезне буду, кад су живе полезне биле.“ Али нема сумње да би мед лепши и чистији био кад се не би муљао заједно са пчелама.

Кад се може дакле доћи до лепшега и скупљега меда кад се не измуљају и пчеле с њиме, па још ако се пчеле не морају убити, онда је штета тако чинити.

И заиста је штета, јер се пчеле не морају убијати него њихов скупоцени живот може се корисно употребити. Пчеле из оних простих кошница, које су одређене за мед, могу се спојити са слабијим пресадима, наравно да се једна матица из тих кошница, које желимо спојити, мора прво наћи и убити, а убићемо ону која је лошија и старија.

Но код простих пчелара, који имају много кошница, не могу се тако употребити све пчеле из оних кошница, које су одређене, да се из њих вади мед и воштина.

Шта ће да чини с њима ако их неће убити?

Дакле ево шта ће:

Може те живе пчеле с матицом поклонити или баш ако неће може их продати за неколико новчића другим пчеларима, који ће их знати употребити.

Неки пчелар има рецимо пет ђерзонака пуних с пчелама и зажели да повећа број својих кошница; он ће то моћи учинити, ако их сам вештачки узроји и начини у мају од пет још два или три роја. Ако је година добра све те кошнице могу још нарадити толико, да буде не само доста меда њима за зиму, него да може и пчелар извадити за себе из сваке кошнице по неколико кила меда. Пчелар ако жели имати још више кошница, онда може овако учинити: онај сувишан мед нека не педи, него нека га сачува до јесени у оквирима, па кад дође време да прости пчелари убијају своје кошнице, а он оне су-

више пуне оквире нека поређа у празне ђерзонке по онолико у сваку, колко треба једном народу за зиму, дакле од прилике 10 кила меда.

Тако спрењене кошнице нека однесе до којег простог пчелара с којим се договорио, онога дана, кад овај мисли гушити своје пчеле. Ту нека изабере најјаче плетаре са народом и са младом матицом, па просто нека претера све пчеле и матицу, било искуцавањем било димом одозго у направљене ђерзонке. Ово треба радити с вечера кад су се све пчеле повратиле споља у кошницу.

Тако дакле можемо умножити врло лако и врло јефтино своје пчелињаке. Према томе, колико имамо у резерви пуних оквира с медом и колико има кошница које су одређене да се убију, можемо начинити нових кошница.

Одговорни уредник.

Нов напредак.

дговорни уредник овога листа поднео је опширан предлог архиђеџезалној консисторији: како да се стане на пут паљењу таквих свећа у нашим црквама, које ису од чиста пчелиња воска. Зна се да свеће од парафина, стеарина и разних других материја, које су у новије доба замениле при богослужењу чисте воштанице не одговарају ни светињи богослужења, ни дуготрајној пракси ни симболичном значењу као свеће од чиста пчелиња воска. Зна се и то, да свеће од споменутих материја распростру много дима, који шкоди здрављу и квари бојадисање украсе у храмовима а особито уметнички израђене иконостасе. Конзисторија је поклонила достојну пажњу овоме предлогу и узела га је на повољно знање, те је решила, да г.г. прота *Јован Вучковић* ректор богословије, *Јован Живковић* професор богословије, проф. *Јован Живановић* и предлагач *Иван Маширевић* саставе нацрт, који ће се предложити св. Синоду, по коме ће св. Синод коначно решити ову ствар за читаву Митрополију.

Анкета од споменутих особа изнеће у своме нацрту, како се може осигурати набавка чистих воштаних свећа и тиме створити могућност да св. Синод изрече коначну забрану о паљењу

таквих свећа, које нису од пчелињег воска. Ово ће се моћи постићи тако, ако се по примеру руске цркве установи у којем од наших манастира фабрика свећа, која ће по извесним правилима вршити свој задатак.

Ако се ово изведе, као што се и уздамо, тим не само да ће се постићи главна сврха, него тако ће се знатно подићи и пчеларство у нашем народу, јер наши пчелари, који пчеларе са простим кошницама неће морати онда продавати свој восак буд зашто Јеврејину као сада него ће имати сигурно место, где ће у свако доба моћи по извесној и праведној цени продавати свој восак.

У свези са овим предлагач је такође предложио, да се подигне рацијовално пчеларство у фрушкогорским манастирима и да се у ту сврху именује један путник учитељ пчеларства за манастире.

Предлагач је изнео, да би тај путник учитељ имао задатак, да подстиче монахе фрушкогорске и читаву околину да се са вољом и љубављу одају пчеларењу, које је најирикладније као забава за монахе.

Тај путник учитељ поучавао би монахе у пчеларству теоретично и практично; оснивао би, уређивао и надгледао пчелињаке а особито би у својој дужности полагао пажње на питомце монашке школе у Хопову.

Истом учитељу био би задатак, да својим радом постигне успех, да за кратко време наши манастири могу показати не само нашем свету, него и страном свету, путем изложбе, савршенство у рацијовалном пчеларењу.

Тај се успех може постићи, јер крајеви, у којима су наши манастири, врло су zgodни за пчеларство.

По времену, добро изучени пчелари од монаха особито од питомаца монашке школе, могли би се шиљати као путници учитељи пчеларства у наш народ. Као мисионари те струке а може бити и друге које племените струке постизавали би у нашем народу и у нашим народним школама леп успех а тиме и нашем калуђерству додизали углед.

И овај предлог узет је на повољно знање и упутила га је конзисторија с препоруком архијидејелалном административном одбору на мериторно решење.

Уз све ово један од г.г. чланова конзисторије био је до-

бар, те је предложио је да се наши манастири по могућности претплаћују на „Српски Пчелар“ за сиромашне школе, као њихови добротвори — што је и усвојено.

Уверени смо да ће овај нов напредак обрадовати не само пчеларе него и све друге, зато нека је хвала пречасној конзисторији на овоме делу а особито нека је хвала председнику конзисторије Његовој Светости преузвишеном господину Георгију, заштитнику пчеле и пчеларства!

Српско пчеларско удружење.

Записник састављен 5. (17.) фебруара 1898 у Руми на састанку пчелара из Руме и околине у погледу оснивања српског пчеларског удружења.

Присутни из Руме:

1.) г. Теодор Богдановић велики газда, 2.) г. Коломан пл. Јанчо трговишни начелник, 3.) г. Фердинанд Ристер трговац, 4.) г. Марко Шаула парох, 5.) г. Јован Латинкић катихета, 6.) г. Гавра Путић срп. равнатељ учитељ, 7.) г. Антон Муца немачки равнатељ учитељ, 8.) г. Душан Поповић учитељ, 9.) г. Јован Крчмар лимар, 10.) г. Сава Суботић обртник, 11.) г. Душан Гроздић трговац вински, 12.) гђа Емилија Гајишин, жена благајника, 13.) Мирко Дачић ратар, 14.) г. Јован Максимовић столар, 15.) г. Ђока Вујанић ћебеџија, а из околине: 1.) г. Васа Латинкић парох јазачки, 2.) г. Милутин Стојадиновић намесник манастира Јаска, 3.) г. Милош Узелац администратор Вогањски, 4.) г. Милав Коњовић учитељ у Јарку, 5.) Младен Љубинковић ратар из Буђановаца. Парох румски г. Марко Шаула поздравља присутне овим говором:

Поштована Господо! Познато Вам је већ укратко из позива мог зашто смо се данас овде састали. Особито ми је мило, што сте се томе позиву и поред овог доста рђавог времена овако лепим бројем одазвали. То ме уверава, да Вас покренуто питање о пчеларском удружењу занима, што нам свима може само утврдити веру у остварење његово и поткрепити вољу и снагу у предстојећем нам раду око овог важног предмета. У то име, добро дошли Господо пчелари, да Бог да сретан нам и успешан био овај почетак рада за пчеларско удружење! Но пре него што данашњем раду приступимо, дужност нам је свима благодарити г. начелнику на доброту, што нам је за данашњи састанак уступно ову дворану. Искрено вам благодарим г. начелниче и надам се, да ћете нам и у будуће на руку ићи у овом послу у колико и где будете могли.

Поштована Господо! Уверен сам да очекујете, да вам кажем:

жакова је сврха овог нашег састанка; да вам кажем: ко га је покренуо и зашто; и зашто је баш нама у део та срећа пала, да ми почнемо рад за пчеларско удружење. А и дужност ми је, да вам на та питања одговорим, кад сам Вас позвао и замолио, да на овај договор доћи изволите. Радосно напомињем, да ми та дужност није тешка, него да паче лака и пријатна. Лака за то, јер сам уверен, да је лако говорити о удружењу таким људима, које већ сам њихов пчеларски позив и познање дивне пчелиње задруге на удружење упућује, јер им очигледно моћ удружених радних снага показује, те ми не треба речи бирати да Вас за пчеларско удружење одушевим. А пријатна ми је та дужност за то, што ју вршим колико у интересу поштованих својих суграђана, толико у интересу и милостивог нам народа. Јер, даде ли Бог и воља јуначка, да се пчеларско удружење оствари, наше ће место и околина најбоље осетити његове корисне последице, а народу ће култивирањем пчеларства отворити издашан извор, који ће му, са другим господарским гранама, благостање подизати.

Хтети дакле да се пчеларско удружење оснује јест узвишена жеља и намера, да се пчелари угледају на своје миле пчелице, те да се удруже и уједињеним силама на развоју пчеларства у пракси и теорији раде, зарад своје и опће народне користи. То је, Господо, племенита сврха пчеларског удружења изречена у две три речи. Па ко да се пред њом дубоко не поклони. Не може бити родољуба, коме материјални и морални напредак свог народа на срцу лежи, а да се тој племенитој намери свесрдно не обрадује. Не може бити пчелара, био он још букварац по своме теоретичном и практичном знању из умног пчеларства, или био он већ искусан и вешт раденик на том пољу, а да се не зарадује покрету за пчеларско удружење као пчелица по топлим пролетњем дану после мртве зиме. Првome је преко нужда одмах у почетку искусан помоћник и саветник да на сигурне ноге стане, јер стицати искуство самим својим учењем и радом, кривудава је пут, тешка, спора и скупа школа, а радити на искуству и помоћу другога: брза је, јефтина и лака школа. А може ли онај пчелар, који у свом знању и раду сигурном већ и опробаном стазом иде рећи: мени, хвала Богу, није нужно удружење, ја могу и сам радити. Не! Онај који гледа, како мала пчелица без санка и пчелинца само за њега ради, а за себе врло мало, не може тако рећи — не може тако мислити. Тај дапаче узвишено мисли као и његова вредна пчелица, да својим знањем и умењем користи и другome — да користи својим садруговима, а тиме и своме миломе народу. Сваки дакле родољуб, сваки пчелар мора свом душом тежити за таквом племенитом заједницом, за таквом нужном и корисном школом, у којој ћемо се међусобно учити и пута рационалном пчеларству у народу крчити. Нећу претерати, Господо, ако кажем, да основати пчеларско удружење у пределу са повољним уветима за пчеларство, као што је наш Срем — већим делом — значи то колико основати школу за подизање пчеларства.

Ја, Господо, имам наде у остварење пчеларског удружења, јер

нам не стоје на путу велике запреке; јер верујем вашој оданости према појезији економије — пчеларству, и јер сам осведочен о вашој увиђавности за пчеларско удружење. Па да све те увете и не видим опет би се тврдо надао успеху, јер већ у природи људској живи нагон за удружењем од како је Бог створио човека. Из те природне потребе човеје постале су породичне задруге, села, градови и државе, постају и постајаће разна друштва и удружења ради узајамног потпомагања, догод буде људи на земљи. Јер што је човек ближе вишем ступњу културе, то су му и потребе све веће и разгранатије а с тим упоредо и тежња за удружењем све већа бива. За то у културним државама куд се окренемо видимо разних удружења на пољу просвете и трговине и господарства. Далеко би ме одвело, да вам доказујем корисне последице таквих удружења. Ево упоредимо само пчеларство код нас у овим питомим пределима са пчеларством у Немачкој, где је клима много оштрија па и вегетација слабија, па ћемо се о томе потпуно осведочити, кад видимо, како је пчеларство код нас далеко заостало. А зашто? зато, што у нас није још потпуно развијена свест о удруживању. Ми не схваћамо колике би користи од пчеларства и колике олакшице у пчеларењу имали, кад би били удружени, свој пчеларски лист имали, узоран друштвени кованлук подigli, на њем практична предавања држали, а повремено и изложбе пчеларске приређивали. Кад би све то имали и тако радили, уверен сам, да онда не би многи тужио се на рђав успех и у доброј години; не би онда многи јадиковао за новцем изданим за непрактичне кошнице и скупе непотребне пчеларске алате, за које се у горњим местима душмански наплаћују, јер би се све то и код нас правити звало и јефтиније купити дало. Уверен сам, да многи онда не би питао: шта ћу с медом? јер ако га баш за новац продати не би могао, знао би га репродуцирати у друге трговачке артикле и тиме двоструку корист имати, као што искусни Немачки пчелари раде. Али, шта можемо ми неударени са нашим примитивним знањем и радом. Та ето све до лане не имадосмо ни доброг пчеларског листа а још ни до данас немамо у Срему пчеларског удружења. Немачки су се пчелари одавно већ у своме раду угледали на вредну пчелу, те створили толике пчеларске задруге. Отуда је њихова пчеларска литература до данас најбогатија. Отуда је њихова вештина у рационалном пчеларству тако развијена, да се дивити морамо како они успешно пчеларе и у пределима са мршавом пашом. Отуда је њихова вештина, да се дивити морамо, како од меда вино, ликере и сличне ствари праве и по скупе новце продају.

Велику важност пчеларског удружења и код нас одавно су осетили и наши пчелари. Али не могоше ништа у том погледу почети док се пчеларство више не рашири. Благодарећи неуморном раду г. професора Живановића, данас је оно већ јачи корен у народу ухватило, те можемо с добром надом приступити раду за оснивање пчеларског удружења. Ово веле важно питање прегресано је лане у „Српском Пчелару“ и са много страна радосно прихваћене и оду-

шевљено поздрављено. Расправљало се уједно, где да буде одбор и седиште удружења. Једни желише Руму а други Карловце. Напослетку проговорише уредници „Српског Пчелара“ и изјавише се за Руму из разлога, што је Рума центар Срема, што има добре увете за пчеларство, наиме добру пашу и велики број пчелара, те нас позваше преко „Српског Пчелара“, да и ми дадемо гласа у овоме питању. Јако жалим, што се није ко од вас лане заузео за ову ствар, јер ја нисам смео бојећи се да неће она три четири човека, који су питање моје станарине узели за кортешко средство за избор скупштине и пароха, због мене ово племенито подузеће изврнути и покварити. Но што лане нисам смео ни могао данас сам ево учинио и замолио вас да на овај договор — ради оснивања пчеларског удружења, — доћи изволите.

У то име поздрављам вас и опет добродошлицом и препоручујем, да за председника изаберемо г. Тошу Богдановића, кличући Вам: Живело српско пчеларско удружење!

За председника једногласно буде изабран г. Тоша Богдановић велики газда у Руми.

Председник заузима прочеље и благодарећи на подељеној му части, уверава да ће свима силама својима припомоћи, да се српско пчеларско удружење оствари.

Парох Марко Шаула предлаже за перовођу г. Јована Латинкића катихету. Прима се једногласно.

Исти предлаже (парох Шаула), да се данашњи рад ове скупштине ограничи прво: на изјаву јесмо ли сви солидарни за српско пчеларско удружење; друго, ако јесмо, да се изабере одбор од 6 лица, који ће са нашим председником и уредницима „Српског Пчелара“ спремити друштвени штатут и по том сазвати велику пчеларску скупштину. Прима се.

Исти саопштава писмо г. Ђорђа Коларовића пароха из Великих Радица а тако исто и г. др. Жарка Миладиновића одветника из Руме, који овај збор радосно поздрављају и у свему рад његов прихваћају. Госп. Милан Коњовић саопштава извињење г. Светолика Змејановића пароха из Јарка и г. Алексе Латинкића из Јарка, који спречени важним послом не могоше доћи.

Госп. председ. Теодор Богдановић пита присутне желили још ко о овом предмету говорити и какав предлог ставити.

Госп. Васа Латинкић парох из Јаска подужим говором показује преку потребу оснивања српског пчеларског удружења. Напомиње живо заузимање српских пчелара из Угарске на скупштини држаној у српском Итебеју 16. августа 1883 год., да се оснује српско пчеларско удружење, али које се остварити није могло ради нерасположења високе кр. Угарске Владе и истиче кренку наду да ће висока кр. земаљска Влада у Загребу, наше удружење у Срему одобрити.

По дужој измени мисли и назора закључено је:

Пчелари из Руме и околине осведочени својим искуством, да је пчеларство врло корисна грана економије, која с ма-

лим трудом и трошком народу у данашњим неповољним економским приликама од велике користи бити може, само кад би народ у рационално пчеларство добро упућен био, осведочени да је народ велику важност рационалног пчеларства са материјалне и моралне стране увидети и у њега се упутити само онда, кад буде у том правцу добрим пчеларским листом као што је „Српски Пчелар“, пчеларским предавањима на састанцима и приређивањем пчеларских изложба поучаван.

Осведочени, да је за постигнуће свега горе наведенога врло нужно, да се сви пчелари у Срему удруже и удруженим силама рационално пчеларство у народ расиростиру, — једногласно, једнодушно прихватају предлог „Српског Пчелара“, да се оснује српско пчелареко удружење, у коју се сврху изашиље одбор у лицима господе: Теодора Богдановића, Марка Шауле, Фердинанда Ристера, Коломана пл. Јанчо, Душана Гроздића из Руме, Васе Латинкића из Јаска и Милана Коњевића из Јарка, који ће са уредницима „Српског Пчелара“ друштвени штатут сиремити и главну скупштину Сремских Пчелара у четвртак после српског прав. Ускрса или најдаље до Преображења у Руму или Карловце сазвати.*

Закључено и потписано:

перовођа:
Јован Латинкић с р.
катихета.

председник:
Тоша Богдановић с р.

* Са великом радошћу поздрављамо овај покрет. Дај Боже да га са успехом свршимо!

Уредници.

Дописи „Српском Пчелару“

Идвор.

Ја данас пчеларим са 82 кошнице, између којих имам 20 комада американки Живановићеве конструкције, а остале су ђерзонке и неколико плетара. Ја сам прошле године пчеларио са 52 сандука разне конструкције, из којих сам добио 12 метарских центи истресенога белог меда од пољскога босиљка. Бујна паша трајала је само три недеље, и то од половине јулија па до 10. августа. За тим је засушило и биле су тако јаке припеке да се сав босиљак спржио. Росе и кише не имасмо до првога септембра, а то је већ касно било, јер у нашим ливадама, где сам своје кошнице изнео био, никаква цвета није се видело. Па како сам то видео, одмах сам престао са истресањем меда. Будући да је меда још доста у сандуцима остало,

које сам пчелама све за зимницу оставио, то се надам да ће све моје пчеле живе и на миру дочекати пролеће. Ја пчеларим — хвала Богу — ево већ четрдесет година кад са мање кад са више кошница, али ми се није никад оваки случај десио као што сам прошле године опазио. Прошле јесени августа месеца нађем у једној американди две врло лепе матице и обадве оплођене матице, па их нисам хтео дирати из љубопитства да видим шта ће од њих бити. Кад сам месеца октобра све своје кошнице прегледао и за зиму их приправљао, нађем исте две матице још живе и веселе. Оне су једна од друге биле удаљене од четири оквира. У тим оквирима било залежених јаја. Сад сам љубопитљив, јесу ли обе матице иста јајца спели или само једна. За овај ретки случај, који сам опазио на мојем пчелињаку, молим разјашњења од главнога уредника као најискуснијега пчелара како то да се три месеца две матице у једној кошници слажу и шта ми треба чинити на пролеће ако би исте матице заједно биле.*

Петар Краљев, пчелар.

* Ја ћу на ово одговорити и разјаснити у 7. броју „Српскога Пчелара.“ Засад велим само да ће до прољећа једна матица по свој прилици умријети, а то је матица матора. Ако би пак обе дочекале пролеће, не треба их дирати. Маторој ће матици доћи крај по себи кад престане носити јаја.

Гл. уредник.

Књижевност.

Преглед пчеларске књижевности у Срба. *Београд 1897.* О овој књижици било је спомена у прошлом броју нашега листа. Овом приликом рећи ћемо коју више о тој малој књижици, јер и ако је мала, ипак заслужује по важности саме ствари коју разрађује да се о њој нешто више рече. Јован Живановић је први, који је у своме замашном делу „Српски Пчелар“ изнео библијографију пчеларску у нашем народу до 1893. год. Он је то и пре у своме листу „Привреди“ износио али кад је цитирао пчеларске списе по реду, он том приликом није износио и критичко мишљење о сваком од наведених дела, јер је зато имао разлога. Но и ако он то није чинио овако у целини, он је критиковао ако не сва, оно много пчеларских списа у нашем народу на разним другим местима.

Вредно је било саставити потпуно пчеларску библијографију и уз сваки пчеларски спис изрећи објективан суд, те пружити у целини такову збирку онима, који се њоме у разним приликама могу послужити.

На ту здраву мисао дошао је незнани састављач споменуте књижице и већ зато заслужује похвалу. Тачно саставити овакову збирку

заједно са критичким судом, ма тај суд и туђ био није тако лак посао, као што то може некеме изгледати.

Писац споменуће књижице знао је то зато и каже сам: „Можда ћемо пропустити коју пчеларску књигу; али, ако то који читалац примети молимо га да нам достави, како би је донели у другом одељку.“

Кад би незнани састављач усвојио моје мишљење ја бих му препоручио, да своју библијографију са критичким судом о сваком спису прво штампа гдегод у ком листу, било пчеларском било другом и уз то да позове све који се за то интересују да му донуне или поправке достављају и онда тек да тако потпуну збирку засебно изда, јер тако би био спокојнији да му је збирка потпунија, а и објективнија.

Овај први одељак да не речем да је сасвим исцрпао предмет, могу рећи да је добро и објективно разрађен. Напоменућу само неке списе које поштовани састављач не треба да изгуби из вида ако их већ нема прибележене за други одељак а то су:

1. **Домоводство и радиноот написао Димитрије Чобићъ**, народнихъ школа управитељ. У Карловци митрополитско-Гимназијна типографија 1858. У тој књижици поред осталог говори се на страни 93. под Г. „О пчеловодству“. О Димитрију Чобићу као пчелару или пчеларском писцу не знам да је у новијој пчеларској књижевности било спомена, јер и то његово „пчеларство“ није од значаја — али ипак треба га забележити.

2. **Мали одломак из мојега пчеларскога живота и београдска туђица од Јов. Живановића прештампано из „Јавора“ 1884. Нови Сад.** Ову апологију пчеларску написао је Живановић пошто га је изазвао Драг. М. Јовановић из Београда. Ова интересантна полемика послужиле корисно свагда за грађу историје пчеларства у нашем народу.

Осим овога могао бих овде изнети још неке допуне али то нису чисто пчеларске књиге него само делимично засепају и у пчеларску књижевност, које ће састављач „прегледа пчеларске књижевности“ као што каже донети у другом одељку заједно са пчеларским листовима. Но ипак мислим да нећу криво учинити непознатом г. ако овде напоменем само у опће неке пчеларске радове, међу којима ће се можда наћи неки, којег би случајно писац библијографије превидео. Тако падају ми на ум ови пчеларски састави:

1. Разне критике и други краћи пчеларски одломци у разним годинама „Јавора“, „Стражалова“ и 10. бр. „Бранкова Кола“ од 1896.

2. Разни пчеларски чланци у канендарима: „Орао“ (од 1876. до ове године), „Годишњак“ 1887., „Српски соко“, „Соко“, (Нови Сад, Осек, Кикинда), „Неретљанин“ 1894. и 1895. год. (Мостар), „Србобран“ (Загреб), „Календар српске манастирске штампарије“ 1895., „Српски великокикиндски илустровани календар“ 1897.

3. Поједине књиге у којима се између осталог говори о пче-

дарству као: „Златна књига за ратаре или уштетство у пољској привреди, сточарству, вртарству, пчеларству и свиларству.“ Вел. Кикинда 1895. (види критику у „Бранкову Колу“ 1896. бр. 10.); „Какве нам ваља подизати економске школе“ написао Јован Живановић Нови Сад 1882 (прештампано из „Срп. илустр. Новина“). Mladi poljodelac napisao por E. M. Vusio. Zadar 1887.

Иначе држим да је и сувишно овде напомињати познате ствари из пчеларске књижевности особито из новије.

Непознатог писца поздрављамо на започетом послу са жељом да започети посао сретно заврши.

Одговорни уредник.

Како се подиже рационално пчеларство у Троједници? Грађа за историју пчеларства. Прештампано из „Србобрана“. Српска штампарја, Загреб 1897. осмина, стр. 40.

У претпрошлом броју ми смо напоменули својим читаоцима о чланцима, који су штампани под горњим натписом у листу „Србобрану“. Ти чланци нашли су одзива код многих читалаца и као што смо извештени не само код пчелара него и непчелара и не само код Срба него и код многих Хрвата.

Како су ти чланци ето одштампани у засебну брошуру то може свако исту набавити преко уредништва овога листа уз цену од 20 нов.

Сваком ко се занима за развитак пчеларства препоручујемо ову књижицу, која заступа истину и праведну ствар

Одг. ур.

П а б и р ц и

— У 1. и 2. броју „Hrvatske Pčele“ има чланак од Квирина Броза с натписом „Шпекулативно храњење пчелаца“, у којем се препоручује спекулативно прихрањивање пчела у марту мјесецу гдје пада главна паша у прољеће, да би пчеле могле репицу достојно употребити. Ја сам већ у „Српском Пчелару“ прошле године једном приликом казао да спекулативно прихрањивање марта мјесеца није добро, гдје паша пада априла, јер у то вријеме прихрањивати пчеле врло је опасно. У то доба може спекулативно прихрањивање да испадне тако, да кошнице сасвијем ослабе умјесто да ојачају. Кад се спекулативно прихрањује у то доба, онда се тијем пчеле нагоне на излет. Ако је хладно у то вријеме, онда ће бити пошљедица тога прихрањивања, да ће све пчеле на излету пропасти и тијем кошнице ослабити, а овамо смо их хтјели ојачати. Гдје паша пада у прољеће, ту се мора спекулативно прихрањивати у јесен. Ко мисли прољетну главну пашу као што треба употребити, тај мора гледати да му кошнице врло јаке уђу у зиму и да их добро узими, како би јаке и из зиме изашле. С таким кошницама моћи ћемо у априлу употребити репицу као што треба, а спекулативно прихрањивање у марту, ако је још хладно, не бисмо смјели ником препоручити.

— У 1. броју „Пчелара“ што излази у Биограду има чланак „Мед као храна и лек“ од Др. Св. М. Марковића, у којем се вели:

„Мед је блиски сродник шећеру, према томе, он је чисто биљни производ.“ Још у педесетим годинама било је пчелара, који нијесу мислили да је мед чисто биљни производ, а њеки су опет мислили да је чисто биљни производ као што ево мисли и госп. Dr. Св. М. Марковић. Данас се пак може сасвијем поуздано казати да мед није чисто биљни производ. Хемијском анализом показало се да је нектар у цвијету њешто друго, а мед опет да није то исто што и нектар. Нектар је тршчани шећер, а мед је грожђани и воћни шећер. Мед је сварена храна. Шенфелд славни анатом и физијолог пчеле показао је како то сваривање бива пљувачком пчелињом. Кад пчела сабира нектар, онда се из жлијезда њених у глави и нагруднику хемијски споји нектар са пљувачком из тих жлијезда и тијем се нектар инвертује у мед. Пљувачка, секрет у жлијездама пчелињим јесте екстракт из крви пчелиње и кад се хемијски споји са нектаром, онда добивамо њешто друго него што је нектар, а то је мед. Велика је разлика између нектара у цвијету и меда. Мед је сварена храна. Пчеле не једу сирову храну као друге животиње. Оне прво нектар својом пљувачком сваре, па онда такову сварену храну једу. Да мед није сварена храна, не би се пчеле могле одржати зими, а да по њеколико мјесеци не испуштају својих екскремената из себе. Мед прелази одмах у крв и не оставља за собом никаквога талоба, зато јест мед и за људе особита храна, која даје топлину и подири дисање. Шећер се с њиме не може ни испоредити, јер он није сварена храна и оставља талог за собом и прави у слабијим желуцима болове. Мед дакле није чисто биљни производ, него је органски производ. Мед се не може вјештачки направити, јер без пчелињих жлијезда, без пчелиње пљувачке не може бити меда. Без пчеле не може бити меда. Мед је органски производ. Данас не може и не смије нико вјеровати, да је мед чисто биљни производ.

— **† Професор Dr. Рудолф Лајнарт,** један од највећих ентомотома и ентомолога, који је поред Сиболда унио у науку партеногенезу у пчела умро је 6. фебруара ове године у 76. години својега живота. Вјечна му памет.

Претилату за Србију прима **Пчеларско-воћарска задруга у Београду.**

Рукописи се не враћају.

Власници Јован Живановић и Иван Маширевић.

Претилата, огласи, рекламације, рукописи и све што се тиче уредништва шаље се **уредништву „Српског Пчелара“ у Ср. Карловце.**

За огласе и објаве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова а за жиг сваки пут по 30 нов. — Неплаћена писма се не примају.

Штампа Српске Манастирске Штампарије.